

Handlingsplan för litteraturen som konstform i Västerbottens län 2021

Handlingsplan för litteraturen som konstform i Västerbottens län 2021

Västerbotten har en stark litterär tradition med flera stora författarskap. Det är en tradition som inspirerar och utmanar alla de författare i och från länet som nu är verksamma och utvecklar litteraturen som konstform, författare som förnyar traditionen och som i sin tur bidrar till att än fler vill skriva och utvecklas till ordkonstnärer.

Att skriva och uttrycka sig fritt och kunna göra sig hörd är en förutsättning för demokratin. Litteraturen bidrar till mångfald och inkludering, och att synliggöra, problematisera och förändra maktstrukturer och ojämlikhet.

Planen har sin grund i det rika samarbete runt litteraturfrågor och litteraturens roll som regionbiblioteket genom åren haft och fortfarande har med bibliotek, skrivare och författare i länet, och andra aktörer inom den litterära infrastrukturen.

Handlingsplanen utgör en revidering av Utveckla litteraturen! Handlingsplan för litteraturutveckling i Västerbottens län¹, som Regionbibliotek Västerbotten lät färdigställda och trycka i januari 2017.

Syftet med handlingsplanen är att utifrån utvecklingsområdet Utveckla litteraturen som konstform i Regional biblioteksplan 2021 – 2024² konkretisera hur Regionbibliotek Västerbotten ska arbeta under 2021. Handlingsplanen revideras årligen.

I Regional biblioteksplan 2021 – 2024, Utvecklingsområde 7, Utveckla litteraturen som konstform fastslås att Regionbibliotek Västerbotten under planperioden särskilt ska verka för att:

- Lyfta fram litteraturen som konstform
- Synliggöra olika former av berättande
- Särskilt uppmärksamma och stötta barn och ungas skrivande
- Stärka nätverken för litterära utövare i Västerbotten

Dessa fyra särskilt verka för att får i denna Handlingsplan för litteraturutveckling utgöra stomme och huvudrubriker. Under varje rubrik följer sedan ett antal mål, som också dessa är hämtade ur Regional biblioteksplan 2021 – 2024. Hur dessa mål ska uppnås under perioden anges under Konkreta aktiviteter.

Handlingsplan för litteraturen som konstform i Västerbottens län 2021

Handläggare: Carl Axel Gyllenram, Regionbibliotek Västerbotten, Region Västerbotten

Illustration: Jessica Arevärn, Persikamy

Grafisk form: Helen Bäckman, Region Västerbotten

Tryck: Tryckeri City, Umeå 2021

Upplaga: 50 exemplar

1. <https://drive.google.com/file/d/1itFa8hEnlbqXatgzeM54pMo052G5fhHw/view>

2. <https://regionvasterbotten.se/VLL/Filer/Regional%20biblioteksplan%202021-2024.pdf>

Särskilt verka för att

Lyfta fram litteraturen som konstform

Mål 1–2:

- Särskilt beakta lands- och glesbygdsperspektivet så att hela länets litteraturutövare får likvärdiga förutsättningar.
- Regionbiblioteket ska tillse att skrivande och författarskap tas till vara som en resurs för arbetet på biblioteken och i skolorna.

Konkreta aktiviteter mål 1–2 (i prioritetsordning):

- a) Samarbeta med länets folkbibliotek i att inventera och lyfta fram lokala författare inom olika genrer, och pröva olika metoder för det.
- b) Fortsatt arbete med att utveckla och förnya härlitt.
- c) Arrangera kurser för länets författare i digitala framträdanden.
- d) Arrangera och finna en fungerande modell för en inspirationsdag för länets bibliotek i deras litteratur- och läsfrämjande arbete.
- e) Presentera länets författare för skolan, bland annat genom att arrangera en utbudsdag som kan bli årligen återkommande och genom härlitt.
- f) Finna metoder för hur regional litteratur kan tillgängliggöras bättre och marknadsföringen av den samordnas.
- g) Pröva idén om Årets litteraturkommun.

Mål 3–4:

- Verka för att fler ska vilja och få förutsättningar för att utveckla berättandet, sitt språk och sitt skrivande, så att det kan leda till författarskap som i sin tur ges möjlighet att växa och utvecklas.
- Regionbiblioteket ska strategiskt verka för att regionens konstnärliga utövare inom litteraturområdet känner sig sedda, uppmärksammade, uppskattade och tagna i anspråk, och att de ges förutsättningar att utvecklas inom sin konstform.

Konkreta aktiviteter mål 3–4 (i prioritetsordning):

- a) Arrangera och finna en fungerande modell för en inspirationsdag för länets författare och skrivare. Dagen ska innehålla inslag om bokmarknaden och olika former av publicering.
- b) Producera och publicera poddar där författare och andra aktörer inom litteraturfältet, såsom bibliotek, studieförbund, förlag, bokhandlare och kritiker, kommer till tals i ett samtalsformat.
- c) Aktivt och medvetet arbeta med att bredda rekrytering av nya skrivare och författare, genom att bjuda in och utveckla samarbete med ett brett spektrum av föreningar, organisationer och arbetsplatser/fackförbund, m fl.
- d) Undersöka hur författare ska kunna ges ökade möjligheter att verka som skrivledare, mentorer och lektörer.
- e) Finna formerna för litterära scener/salonger av olika karaktär, som främst syftar till att öka möjligheterna att få respons under skrivprocessen och att ge länets författare bättre tillgång till litteraturkritik.

Särskilt verka för att

Synliggöra olika former av berättande

Mål:

- Lyfta och synliggöra all litteratur, oavsett genre, målgrupp och berättarform.
- Bidra till att den litterära scenen på biblioteken breddas för att göra plats för nya former av berättande och litterära utövare, inte minst inom de nyare formaten, till exempel spel.

Konkreta aktiviteter (i prioritetsordning):

- a) Arrangera en studiedag för kommunbibliotek och skolbibliotek i syfte att bredda kunskapen om olika litterära genrer, där skrivare och författare inom dessa genrer i länet medverkar.
- b) Ta initiativ till att workshops för barn och unga i och om skrivande inom olika genrer och på olika plattformar kommer till stånd på ett antal bibliotek, där även uttrycksmedel som poddar och film kan ingå.

Särskilt verka för att

Särskilt uppmärksamma och stötta barn och ungas skrivande

Mål:

- Särskilt uppmärksamma och stötta barn och ungas skrivande

Konkreta aktiviteter (i prioritetsordning):

- a) I samarbete med något eller några av länets bibliotek och studieförbund planera för och genomföra ett skrivarläger för barn och/eller ungdomar, med ambition att bygga upp en verksamhet som kan bli återkommande. Ge deltagande barn och ungdomar plattformar, uppmuntran och inspiration för fortsatt skrivande, som också kan komma andra intresserade barn och ungdomar till del.
- b) Ta initiativ till att workshops för barn och unga i och om skrivande inom olika genrer och på olika plattformar kommer till stånd på ett antal bibliotek, där även uttrycksmedel som podcast och film kan ingå.

Särskilt verka för att

Stärka nätverken för litterära utövare i Västerbotten

Mål:

- Det ska vara möjligt att ingå i litterära och andra konstnärliga sammanhang.
- Tillfällena till inspiration och bränsle för att hålla sitt konstnärliga utövande levande ska vara återkommande.
- Genom breda samarbeten med t ex författarorganisationer, bibliotek och folkbildningen arbeta för fler kreativa mötesplatser för skrivare och författare, både icke offentliga och offentliga, mötesplatser där också utövare av andra konstarter har en självklar plats.

Konkreta aktiviteter (i prioritetsordning):

- a) Fortsätta samarbete och utveckla samverkan med Littfest, Bokveckan, Barnens Littfest, Berättarfestivalen och även med lokala litteraturfestivaler, och därmed ge större utrymme och synlighet för regionens författare och skrivare, inte minst inom minoritetsspråken, och öka intresset i allmänhet för konstarten litteratur, litteraturens roll och för läsande.
- b) Stärka de redan goda kontakterna och utveckla samarbetet med Tjällegoahte - Författarcentrum Sápmi, i syfte att främja samiska författare och samisk litteratur.
- c) Stärka de redan goda kontakterna med Författarcentrum Norr och Sveriges Författarförbund, i syfte att få till stånd ett utvecklat samarbete.
- d) Undersöka möjligheten att i samarbete med Författarförbundet bilda författargrupper där författare med svenska som modersmål och författare med annat modersmål träffas, skriver, översätter och diskuterar litteratur och författarnas villkor.
- e) Genomföra Västerbotten läser 20/21 i samverkan med samarbetsparterna, och inför 21/22 utvärdera Västerbotten läser, om projektet ska fortsätta och i så fall hur.
- f) Arbeta för en fortsättning på LitteraTur och Retur, och ett utbyte mellan svenska och finlandssvenska författare.
- g) I samråd med författare och övriga litterära aktörer skapa och utforma en ständigt aktuell informations- och mötesplats på nätet, företrädesvis i samklang med appen Härlitt.
- h) Fortsatt dialog och samarbete med kulturkonsulenter, producenter och utvecklare med regionala främjandeuppdrag inom andra konstområden, och då bland annat undersöka möjligheten till residensverksamhet inom litteraturområdet med fokus på konstnärsgruppen författare.
- i) Delta i NÄLLI – läns- och regionnätverket för läs och litteraturfrämjande, för ett fortsatt erfarenhets- och kunskapsutbyte med regionernas litteratur- och läskonsulenter eller motsvarande.
- j) Inleda dialog med Västerbottens folkhögskola (Vindelns och Storumans folkhögskola) och övriga folkhögskolor i länet om möjligheterna att starta upp skrivartutbildningar.
- f) Finna metoder för hur regional litteratur kan tillgängliggöras bättre och marknadsföringen av den samordnas.
- g) Pröva idén om Årets litteraturkommun.

